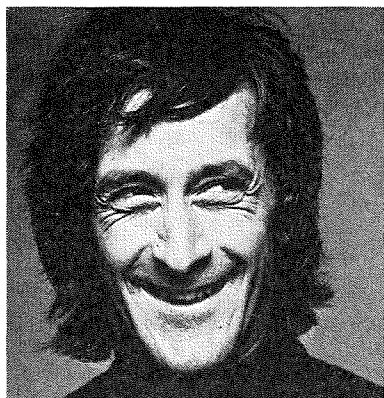

Holland Festival '75

**The Manhattan Project, New York
in repertoire**

Andre Gregory

The Manhattan Project, New York

regie Andre Gregory

speelt in repertoire
negentien voorstellingen
van vier stukken

Our Late Night

Amsterdam – Mickery – dinsdag 3 en zaterdag 7 juni – 20.30 en 22.30 uur
Den Haag – Hot-theater – dinsdag 10 juni – 20.30 en 22.30 uur
Rotterdam – De Lantaren – maandag 16 juni – 20.30 en 22.30 uur

Alice in Wonderland

Amsterdam – Mickery – woensdag 4 en donderdag 5 juni – 20.30 uur
Den Haag – Hot-theater – woensdag 11 juni – 20.30 uur
Rotterdam – De Lantaren – dinsdag 7 juni – 20.30 uur

Seaguli

Amsterdam – Mickery (Bovenzaal) – vrijdag 6 juni – 20.30 uur
Scheveningen – Theater aan de Haven – zaterdag 14 juni – 20.30 uur
Rotterdam – De Lantaren – woensdag 18 juni – 20.30 uur

Endgame

Scheveningen – Circustheater – maandag 9 juni – 20.15 uur
Amsterdam – Stadsschouwburg – vrijdag 13 en donderdag 19 juni – 20.15 uur
Rotterdam – Schouwburg – zondag 15 juni – 20.15 uur

The Manhattan Project

Het groepsportret van The Manhattan Project in het Holland Festival 1975 is mogelijk dank zij de nu zeven jaar durende samenwerking van regisseur Andre Gregory met zes ex-studenten van de School for the Arts van de universiteit van New York, onder wie onze landgenote Saskia Noordhoek Hegt. De groep, die voorheen gewerkt had met toneelmakers zoals Jerzy Grotowski, John Arden en Jacques Levy, is al die tijd homogeen gebleven en vertoont als ensemble een duidelijk gezicht ondanks de opmerkelijke individualiteit van de verschillende leden.

Met zijn trainingmethoden – Gregory is de enige Amerikaanse regisseur die Grotowski's 'exercice plastique' volledig tot de zijne heeft gemaakt – brengt de leider van The Manhattan Project zijn spelers tot een roekeloze lichamelijke overgave aan hun rollen die zeldzaam is in het theater en die vooral in 'Alice in Wonderland' heeft geleid tot een rijkdom van uitdrukkingsmogelijkheden. De nieuwe productie van de groep, Tsjechov's 'De Meeuw', wordt gezien als een 'herhalings-oefening', een 'zit-stuk' met de nadruk op karakterisering inplaats van op beweging, gekozen in afwachting van de definitieve keus en creatie van een werk dat aan de bijzondere plastische mogelijkheden van deze groep weer alle ruimte zal bieden.

Andre Gregory

De regisseur van de vier producties van 'The Manhattan Project', Andre Gregory, werd in 1934 in Parijs uit Russisch-Joodse emigrantenouders geboren. In 1939 vluchtte hij met zijn ouders via Londen naar New York en in 1956 studeerde hij af in Harvard. Als toneelregisseur is Gregory verbonden geweest aan o.m. de Living Arts Theatre in Philadelphia en aan de Inner City Repertory Company in Los Angeles, waar hij vertrok na een controversieel ontvangen opvoering van Moliere's 'Tartuffe'. Na jaren van verdergaande oriëntatie, o.a. bij Jerzy Grotowski en het Berliner Ensemble, werd Gregory als toneeldocent verbonden aan New York University. De lange repetitiemogelijkheden, door het studiekader geopend, bevielen beide partijen zo goed dat The Manhattan Company als beroepsgroep werd opgericht en – wat zeldzaam is – de jaren overleefde. Vooral het succes van 'Alice in Wonderland' maakte de groep vermaard in vele landen. De vruchtbare wisselwerking tussen de regisseur en zijn kern-ensemble van zes spelers is tot de huidige dag bewaard gebleven.

Our Late Night

Wallace Shawn
regie Andre Gregory

dekor Douglas Schmidt
costuums Ara Gallant
belichting Victor En Yu Tan

ensemble Gerry Bamman, Tom Costello,
John Ferraro, Karen Ludwig,
Saskia Noordhoek Hegt,
Angela Pietropinto, Larry Pine

Het stuk speelt zich af in een flat hoog boven de stad.

Wallace Shawn, auteur van 'Our Late Night', werd tot het schrijven ervan geïnspireerd door 'Peer Gynt' toen hij dat stuk zag in repetities bij The Manhattan Project. Voor zéér goede verstaanders zijn de parallellen aanwijsbaar.

Wallace Shawn schreef eerder o.m. 'The Hospital Play' en 'The Old Man'. Zojuist werd zijn 'Our Late Night' in New York bekroond met een Obie Award voor 'Distinguished Playwriting'.

Alice in Wonderland

naar Lewis Carroll
regie Andre Gregory

dekor Eugene Lee
kostuums Franne Lee

ensemble Gerry Bamman, Tom Costello,
John Ferraro, Saskia Noordhoek Hegt,
Angela Pietropinto, Larry Pine

'Alice' is de voorstelling die The Manhattan Project beroemd heeft gemaakt. Deze groepsproductie werd in het Holland Festival 1971 vertoond na jaren van voorbereiding. Regisseur Jan Venema maakte toen voor de NOS-televisie een (dezer dagen heruitgezonden) beeldregistratie. Inmiddels is 'Alice in Wonderland' op festivals over de gehele wereld vertoond. Direct na dit Holland Festival worden er enkele voorstellingen van gegeven op het Théâtre des Nations-festival in Warschau.

Aan de in 'Alice' vertoonde akrobatiek ligt de bijzondere lichaamstraining ten grondslag, die Andre Gregory voor de acteurs van The Manhattan Project heeft ontwikkeld.

De totstandkoming van de voorstelling is geregistreerd in een album (uitg. Merlin House, New York) met foto's van Richard Avedon, de complete dialoog en aantekeningen van groepsdiskussies.

Scène uit 'Seagull'

Seagull

Anton Tsjechov
regie Andre Gregory

dekor	Ming Cho Lee
Kostuums	Nanzi Adzima
Irina Nikolayevna Arkadina een actrice	Saskia Noordhoek Hegt
Constantine, haar zoon (Kostja) Peter Nikolayevitch Sorin (Petroesjka), haar broer	Larry Pine
Nina Zarechnaya, een jong meisje, dochter van een naburige grond- bezitter	John Ferraro
Shamraev, gewezen luitenant, opzichter op het landgoed van Sorin	Angela Pietropinto
Paulina, zijn vrouw	John Holms
Masha, zijn dochter	Avra Petrides
Boris Alexeyevitch Trisorin, een schrijver	Karen Ludwig
Eugene Sergejevitch Dorn, een dokter	Gerry Bamman
Seymon Medvedenko een onderwijzer	Tom Costello
	David Laden

De handeling speelt zich af op het landgoed van Sorin. Twee jaar verstrijken tussen het derde en vierde bedrijf.

Er is een pauze van tien minuten na het eerste en het derde bedrijf.

Trigorin's woorden 'We hebben een nieuw toneel nodig' is de sleuteltekst die Andre Gregory met zijn encenering van Tsjechov's weemoedige blijspel 'De Meeuw' tot uitdrukking wil brengen. De encenering legt het accent op de direkte acteursprestatie, getrouw aan de dialogen. Er is voor het overige een minimum aan theatereffect, aan naturalisme of realisme. Het enige 'experiment' dat 'De Meeuw' toestaat is de inleving van de spelers in de woorden. Er is weinig of geen decor, de spelers zijn niet met make-up tot andere personages gemaakt – het zou om een generale repetitie kunnen gaan voor een voorstelling die nog geen omgeving heeft en die niet wil overtuigen dan door de creatie van Tsjechov.

Endgame

Samuel Beckett

regie	Andre Gregory
Hamm	Gerry Bamman
Clov	Larry Pine
Nagg	Tom Costello
Nell	Saskia Noordhoek Hegt

'Eindspel' kan worden beschouwd als het vervolg dat de in Parijs wonende Ierse toneelschrijver Samuel Beckett in 1957 schreef op zijn 'Wachten op Godot', dat in 1952 verscheen en de wereldtoneelliteratuur in ging als hoogtepunt van het 'absurde toneel'. In dit toneel zijn de personages droomfiguren aan de rand van de samenleving, symboolgestalten voor innerlijke situaties, metaforen voor visies op de menselijke conditie die voortgekomen zijn uit de existentialistische filosofie welke in de naoorlogse jaren het denken in Parijs bepaalde.

In 'Wachten op Godot' lijkt de hoop nog enige zin te geven aan het bestaan van de zwervers Hamm en Clov die in vuilnisbakken langs de weg de tijd doden met spelletjes en langs elkaar heen praten, in afwachting van een helpende figuur die God zou kunnen zijn maar ook een naburige boer die hen aan eten en werk helpt.

In 'Fin de partie' is het 'Eindspel' letterlijk bereikt: wachten helpt niets, want er is geen hoop meer – wat resteert is de pijn en de absurdeiteit van het bestaan zelf. Onmacht en ontoereikendheid karakteriseren de vier personages die Beckett neerzet: Hamm zit blind en lam in een rolstoel, zijn knecht Clov kan niet blijven zitten en Hamm's ouders Nell en Nagg bewonen als gedrochten zonder benen twee vuilnisbakken waaruit ze soms als duveltjes uit een doosje omhoog springen om aan de absurde gesprekken deel te nemen. Aan het eind van het stuk is het 'Einde' desondanks niet bereikt: alles begint van voren af aan.

Andre Gregory heeft met zijn vrijmoedige encenering het innerlijk 'landschap' van Beckett's personages verplaatst van het existentialisme van Parijs-1957 naar de Amerikaanse samenleving-1975 in een nogal letterlijke omdraaiing die lichtere toetsen toestaat dan de gebruikelijke enceneringen meestal vertonen. De vuilnisbakken zijn veranderd in een wasmand en een wasmachine-doos, produkten van de consumptiemaatschappij. Het spel – van de menselijke existentie onder wisselende condities – blijft van alle tijden . . .